

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadružni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenec, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 150. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 5.

Sobota, 17. januarja 1931.

Leto VI.

Zahrbtno efijaltstvo.

Kam vodi posnemanje metod fašistične diktature?

Demokracija, ki se naslanja samo na večinski princip in ne vodi računa o resni, stvarni manjšini, ni nič drugega kakor diktatura neke večinske ideologije ter mora, če ne stremi po izpopolnjevanju in izboljšanju, enako propasti kakor nasilje. Prava demokracija se poslužuje metode diskusije med različnimi naziranj. V taki demokraciji je prostora za vse one elemente, ki hočejo delati v pravcu vseobčih koristi družbe. Seveda ima tudi vsaka demokracija sebično in reakcionarno opozicijo, ki jo pa mora demokracija pobijati z demokratično ideologijo in demokratičnim pravico ljubečem do človeške družbe. Socializem priznava demokracijo v tem pomenu kot politični pomoček v razvoju človeške družbe.

Drugačna po svoji vsebini in svojih posledicah je fašistična diktatura. Kamorkoli se ozremo, vidimo, da se kaj naglo vrši nepričakovano, vendar naraven proces. Fašistična diktatura nastopa z nasilstvom, organizira fašistično-šovinistične čete, ne somišljenikov, ampak parasitov; zakaj ljudje, ki iščejo zatočišča v tem, da podpirajo to reakcionarno diktaturo, so večinoma ljudje manjše moralne vrednosti. Kratkovidni in sebični avanturisti se nadejajo, da jih čaka sreča v kričnem fašistično-diktatorskem šovinizmu. Naravno je dalje, da se v taki atmosferi prične konkurenca, zlasti ob gospodarskih krizah, kdo bo bolj služil z lepimi ali umazanimi dejanji diktatorju ter si pridobil zaupanje in ugledno mesto. Zato je imela fašistična diktatura jako lahko stališče ob prvem organiziranju svojih sil. Med nemoralnimi ljudmi je nastala naravnost konkurenca, kdo bo izdal več besed, več dejanj, več oseb, s čemer misli, da se je prikupil diktaturi. To je najhujša bolezen fašistične diktature. Polagoma se je vteplot v vrste fašizma toliko malovrednih elementov, da temeljito rušijo s svojim delovanjem zaupanje med državljani. Kakšen halo je delal Mussolini, kakšne grozovitosti so uganjali njegovi ljudje. In če danes pogledate v Italijo, vidite, da je zrahljano vse zaupanje. Visoki državni in javni funkcionarji so bili kaznovani zaradi korupcije in goljufije, upira se delavstvo in industrija; kmetje prirejajo upore itd. To je sad diktature, ki je slonela na fašističnem terorju in na denuncijacijah tajne policije in denuncijantov privatnikov. Sistem nam predstavlja moralen polom svoje ideologije, ker je slonel na denuncijacijah in provokacijah, ki strahovito izpodkopavajo moralno državljano. Sistem je napravil seveda tudi druge grehe: zadušil je svobodno duševno življenje in diktiral eks katredra gospodarsko politiko, da se življenje v atmosferi ni moglo naravno razvijati. Glavna gonilna sila v to duhovno anarhijo pa je bilo denuncijantstvo, ki je razdrlo medsebojno zaupanje državljanov in tudi zaupanje v državo.

Teh načel se drži celo fašistično gibanje, dasi je zgodovina priča, kam vodijo take ideologije.

Rumunski kralj in vlada. Med rumunsko vlado in kraljem je nastal spor, ker bi kralj rad imenoval v vlado nekatere osebe izven narodne kmetijske stranke. Izpremembe želi kralj tudi v drugih važnih funkcijah. Zaradi tega spora pričakujejo v Rumuniji vladno krizo.

Indija dobi svojo vlado.

Velik uspeh londonske konference.

»Vorwärts« poroča:

Londonska angleško-indijska konference je trajala devet tednov ob najrazličnejšem razpoloženju zastopnikov na konferenci. Delalo je mnogo komisij in pododsekov, zasebni mešetarji so se trudili noč in dan, ali povsod se je pojavil Macdonald, ki je poravnaval spore, posredoval in blažil sporazum. Na njegovih ramah je slonela vsa težina posvetovanj, ki se sedaj zaključujejo. Uvideli so pa vsi, da problema Indije kratko in definitivno ni mogoče rešiti. Razvoj Indije ni odvisen od konference, če bi trajala tudi devet let! Početki meščanske revolucije indijske in emancipacija meščanstva in naroda bo potrebovala še desetletja, dokler se bo trdno ustalila. Kakšni problemi ta razvoj ovirajo, dokazuje dejstvo, da v Londonu Indov in Muslimanov ni bilo mogoče združiti na enem načrtu.

Od prvega dne je bilo to versko nasprotstvo glavna ovira na konferenci, ki je ves čas ostalo in tudi ogrožalo dela ustavne komisije, katere uspeh je bil v posnetku objavljen za javnost.

V tem delu je objavljen uspeh celotne londonske konference, ki je pač z ozirom na okoliščine največ, kar se je dalo doseči. Konferenca prepušča notranji razvoj Indije Indijcem samim, daje tisočkrat razcepljenemu in raztresenemu narodu indijskemu državno-politični okvir za ves bodoči napredek.

V razmerju do Anglije opušča materinska država svoje staro gospodsko stališče. Indija stopa s tem na pot samostojnega dominiona.

V nekaj letih naj postane Indija gospod svoje usode. Anglija soglaš s tem, da preneha »indijaniziranje« indijske vojske ter da se polagoma umaknejo britske čete iz Indije. Indijsko vprašanje in indijski razvoj se ne bosta več odražala v boju med Anglijo in Indijo. V bodoče bodo ta boj vršili Indijci sami med seboj. Velika Indija se izpremeni v zvezno državo. Doslej absolutistični knezi prepuste velik del svoje moči v prid posameznim državnim upravam. Bazo te indijske federacije tvori

parlament, ki sestoji iz senata in poslanske zbornice. Senat volijo parlamenti posameznih držav; poslanska zbornica se pa voli v direktnih in indirektnih volitvah, v katerih se dovoljuje verskim manjšinam, tlačnim razredom, delavcem itd. nekaj poslanskih sedežev. Generalni guverner (podkralj) imenuje ministrskega predsednika, ki sestavi svojo vlado, ki je odgovorna parlamentu in jo parlament more tudi prisiliti k odstopu. Generalni guverner ima v prehodni dobi pravico, da ugovarja sklepom parlamenta, ki se nanašajo v glavnem na vojsko in finančna vprašanja.

Konferenca je končana. Macdonald je te dni objasn timer stališče britske vlade na plenarni seji konference.

Skupine delegacij imajo pa vsaka svoje posebne želje, ki jih na konferenci ni bilo mogoče rešiti. Te želje naj skupine priloge ustavnemu spisu, da se bodo kar najbolj upoštevale.

Indija je sedaj na poti, da postane dominion in se upravlja sama, če konferenca sprejme poročilo komisije. S tem bo odstranjena najtežja ovira notranjemu razvoju dežele in naroda. Ta zgodovinski pomen ima londonska konferenca.

Ustavni načrt za Indijo v nevarnosti.

Nesložne prebivalce Indije mora učiti spravljivosti angleška delavska vlada.

Ko se je po celodnevem posvetovanju med Indijci in Mohamedanci dne 14. t. m. dosegel sporazum, da se vsaj v glavnih deželah razdeli mandate proporcionalno, predvsem v Bengaliji in Pundšabu, so bojevit Sikhs iznova zahtevali še en mandat. Popustiti ni hotela nobena stranka in komisija se je razšla. Treba bo še težkega napora, preden se doseže sporazum in le po žrtvovalnosti delavske vlade se bo zahvaliti, če se pomiri indijske rodove in izvede vsaj primitivno ustavnost v Indiji.

Borba proti Macdonaldu.

Angleški konservativci bi radi dosegli razpust parlamenta.

Gospodarska kriza in nezaposlenost na Angleškem sta zlasti opogumili konservativci (torije), da poostrujejo svojo borbo proti delavski vladi. Konservativci zahtevajo na vsak način razpust zbornice in nove volitve ter se že pripravljajo na volitve z organizacijo volilne propagande.

Konservativci se predvsem boje Snowdenovega proračuna. Zato bi radi imeli razpust parlamenta še pred aprilom. Boje se namreč, da bo delavska vlada, ker bo izkazoval deficit, naložila davke na veleposest in prirastni davek.

Liberalci so jeziček v parlamentu ter postajajo vedno odpornejši proti delavski vladi, ker vedo, da je manjšinska vlada. Nadejajo se pa v novih volitvah na uspeh.

Delavska vlada pa ima trden namen, vztrajati na vladi vsaj do konca leta. Prepričana je, da se bodo še letos izboljšale gospodarske razmere in da bo izvedla v tem času še vsaj nekaj točk svojega programa. Če bi vlada sedaj razpisala nove volitve,

bi gospodarska kriza in nezaposlenost, ki jih delavska vlada ni kriva, ampak predvsem trdovratnost konservativcev in liberalcev, na volilce slabo vplivali. Iz tega razloga hoče delavska vlada s svojim pozitivnim delom še letos izvršiti velik del svojega programa.

Španske zmede.

Španski reakcionarci v zadregi.

Na Španskem bi radi izpremenili vlado. Kralj je ponudil sestavo vlade Sancheru Guerri in Cambu. Oba odklanjata ponudbo z zahtevo, da se prej izvrše volitve. Značilno je zlasti, da se zavzemajo klerikalni aristokrati za to, da bi prevzel diktaturo zopet kak general. Aristokrati pa ne najdejo generala, ki bi šel zanje v ogenj po kostanj.

V Tolmini so fašistične oblasti zopet zaprle 40 uglednih slovenskih kmetov in inteligentnejših ljudi, očitno zgolj v prizadevanju, da prizadenejo slovenstvu odločilen udarec.

Proti nacionalizmu!

Apel katoliške internacionale.

»Vorwärts« poročajo iz Pariza: Izvršni odbor velikih katoliških strank Evrope je objavil te dni apel, v katerem protestira proti v različnih deželah se porajajočemu nacionalizmu ter pozivlje k skupnemu delu za mir.

Z ozirom na naraščajoče politične težkoče, tako pravi oklic, in spričo naraščajoči gospodarski anarhiji, ki se širi po vsem svetu, je predvsem dolžnost katoliških strank, organizirati mir in pospeševati zblizanje narodov. Porabljeni nasilne pomočke pri rešitvi mednarodnih težkoč je zločin. Ekstremizem se mora pot zapreti in prebivalstvo Evrope vzgajati po načelih in naukih Društva narodov.

Oklic je podpisala cela vrsta raznih dežel, med strankami tudi francoska demokratična stranka in nemški klerikalni centrum.

Ta oklic je menda v zvezi s papežev božično poslanico, ki ostro obsoja nacionalizem in vojno. V boju za mir in proti šovinizmu, v katerem je bila socialistična internacionala vedno vodilna in žal domala osamljena, sprejema vsakega odkritega prijatelja teh vprašanj dobrohotno. Omeniti pa je seveda, da pomeni demokratska ljudska stranka v Franciji le majhen delec francoskega klerikalizma, dočim je velika večina aktivnih elementov med francoskimi katoliki še vedno identična s tamošnjim nacionalizmom. Oba vodilna francoska katoliška lista, »Echo de Paris« in »Figaro«, sta vodilni glasili nacionalizma in sovražstva do Nemcev.

Kar se pa tiče nemškega centruma, katerega politični pomen je v Nemčiji znatno večji, kakor omenjene skupine v Franciji, se mu ne more odreči, da ne bi bil podpiral politike sporazuma. Pred kratkim se je sicer zdelo, da je popustil to linijo, toda v zadnjem času so zopet poudarjali njega merodajni voditelji, da so nasprotniki nacionalizma. — Nemška socialna demokracija želi v svojih izvajanjih, da naj bi centrum in bavorska ljudska stranka v bodoče dosledno ravnali v zmislu papežev mirovne poslanice in nevega mednarodnega oklica ter odločno odklanjali vsakršno koncesijo nacionalističnim kričanjem. Doslej večkrat nista delali tako.

Stavka grozi tudi na Poljskem.

Rudarji, tekstilci in občinski delavci so nezadovoljni.

Rudarji vzhodno-šlezjskega in krakovskega revirja so stavili ultimatum, ki danes poteče. Zahtevajo obnovev dosedanjih tarifnih pogodb. Tekstilni delavci v lodzkem okraju se bore proti zniževanju plač, ki ga skušajo tamkajšnji podjetniki izvesti.

Istotako hočejo v Varšavi stopiti mestni delavci v stavko.

Verjetno je, da bo v tem ogromnem gibanju posredovala vlada.

Petrolejski monopol.

Iz Chicaga poročajo, da sta se petrolejski družbi »Shell« in »Standard Oil« združili. Njiju kapital znaša 25 milijonov dolarjev (1400 milijonov dinarjev). Družba si hoče s tem zagotoviti monopol nad celokupno produkcijo petroleja. Diktirala bo produkcijo in cene svetui.

Doma in po svetu.

Dr. Albert Kramer poslanik v Pragi. Dne 15. t. m. so objavile »Službene Novine«, da je imenovan za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra v Pragi dr. Albert Kramer, član vrhovnega zakonodajnega sveta in bivši minister. Bivša organizacija naprednih krogov je s tem izgubila vplivnega pristaša.

Jako čuden protest. Neki trboveljski odbor rudniških nameščencev je protestiral, ker tajnik delavske zbornice Uratnik v svojem nagovoru na predsednika vlade, poudarja joč delavske interese, ni posebej omenjal nameščencev, ampak le delavstvo. V svojem listu pravijo potem, da se je Uratnik opravičil, da tega ni storil namenoma. Za nas je pa stvar taka. Privatni nameščenci so tudi delavci, ker imajo prav isti življenjski položaj kakor delavci. Potrebujemo socialno zavarovanje, delavsko varstvo in podporo za nezaposlene. Tudi, če si hočemo poboljšati svoj materialni položaj, ga moramo izboljševati s svojo organizacijo. »Boljši« so le v tem, da so pogosto slabše plačani, ali če so brez posla, jako težko primejo za drugo delo. Kakšna je torej razlika? Če se mora delavec večkrat umiti kakor nameščenec, še ni nobeno merilo. Tudi med delavci je jako mnogo inteligentnih ljudi. Te primere so menda dovolj jasne, da se morata delavec in nameščenec (oba delavca) skupaj boriti za svoje socialne pravice; če to ni, znači, da nameščenci ne razumejo svojega socialnega položaja. — Nam se zdi ta protest, oprostite, precej... saj se razumemo, kaj ne?

Vseučiliški profesor dr. A. Gosar je dne 14. t. m. nadaljeval svoje predavanje, in sicer je govoril o gospodarskih osnovah marksizma. To, kar smo zadnjič povedali, velja domala tudi za to predavanje: dr. A. Gosar hoče učiti meščanstvo in kapitaliste, zato pobija marksizem. Načela, da ima vsak človek pravico do enakovrednega življenja in borbe za te pravice, pa noče priznati. Marksizem je znanstveno že utemeljen; v koliko ga razvoj izpopolnjuje in izpopolni, to je stvar razvoja. Borba človeštva za enakopravnost je pa po našem mnenju naravno utemeljena, zato je ne more biti konec kar tako, kakor mislijo teoretiki, ki imajo namen podpirati družabni sistem proti naravnemu razvoju.

Fašisti bi radi zatrli zadnje ostanke slovenstva v Julijski Krajini. Tržaški listi zahtevajo, da vlada prepove slovenske molitve in pridige v cerkvah. Končno se je vendar papeška stolica odločila in zavrnila zahtevo kot krivično in neumestno.

Ljudsko štetje bo v Jugoslaviji predvidoma 1. marca.

Prireditve mednarodnega vzorčnega velesejma. XI. mednarodni splošni velesejem se vrši od 30. maja do 8. junija 1931 in jesenski mednarodni velesejem s posebnim ozirom na agrikulturo, turizmo, higijeno od 29. avgusta do 9. septembra 1931.

Seja evropske komisije. Dne 16. t. m. je pričelo drugo zasedanje študijske komisije za načrt Panevropske unije. Zastopanih je 17 držav po zunanjih ministrih, in sicer: Briand, Zaleski, Marinković, Henderson, dr. Curtius, dr. Schober, Grandi, Moewinkel, Beck, Hymaus, dr. Beneš, Procope, vojvoda de Alba, baron Ramel, Motta, Munch in grof Julij Karoly.

Fašisti v Trstu zopet groze. V nedeljo so odkrili v Kruševcu pri Trstu spomenik ubitemu fašistu Gofredu Blazaniju, ki je bil usmrčen lani 7. januarja. Konzul Diamanti je izjavil, da je spomenik opomin vsem, ki bi si upali dvigniti roko proti Italiji. Na svojem legitimnem ozemlju pa bodo zatrli vsakogar, ki bi se ne čutil Italijana. Tako nekako govori italijanski fašizem še v svojem težkem položaju.

Venizelos se divi novemu Dunaju. Grški državnik Venizelos je obiskal te dni Dunaj, katerega si je ogledal. Naravnost zadivil se je nad nešteti zgradbami stanovanjskih hiš ter nad drugimi veličastnimi napravami dunajske občine. Obžaloval je, da mu čas ne dopušča, da bi si stanovanjske zgradbe še natančneje ogledal. Vendar pa upa, da bodo Grki poslali komisijo strokovnjakov na proučevanje gradbene podjetnosti dunajske občine. To priznanje ni sicer prvo, ki je bilo upravi mesta Dunaja izraženo s strani uglednih tujcev.

Delovno dolžnost odklanjajo delavci in delodajalci. V ministrstvu za javna dela v Berlinu se je vršil razgovor med zastopniki delodajalcev, delavcev ter vlade glede uvedbe delovne dolžnosti v Nemčiji. Po daljši razpravi so odklonili zastopniki delodajalcev kot tudi zastopniki de-

lavstva delovno dolžnost iz gospodarskih in iz finančnih vidikov. Naglašalo se je, da od prisiljenega dela ni uspeha. Končno so nastali tudi dvomi, da bi se našlo sploh toliko dela, da bi se veliko maso ljudi moglo zaposliti. Večina zastopnikov je bila ravno tako proti uvedbi prostovoljnega dela za mladoletne.

Starostni predsednik nemškega Reichstaga umrl. Gerold, najstarejši poslanec nemškega parlamenta, je umrl v starosti 63 let. Iz tega je razvidno, da nemška narodna skupščina sestoji iz samih mladih sil, ako je bil Gerold od 575 poslancev najstarejši.

Bouisson ponovno izvoljen za predsednika francoskega parlamenta. Francoska poslanska zbornica, ki voli za vsako zasedanje svoje predsedstvo na novo, je izvolila doseďanjega predsednika socijalističnega poslanca Bouissona z 261 proti 220 glasovi, ki so odpadli na kandidata desničarjev.

Macdonald naj bi bil bodoči podkralj Indije. V angleških političnih krogih se vedno bolj razpravlja o možnosti, da postane Macdonald indijski podkralj, zlasti ker bi bili tudi Indijci z njim zadovoljni. Macdonald bi baje pristal na tako rešitev.

Angleška vlada je najela v Zedinjenih državah posojilo v znesku 500 milijonov dolarjev.

Angleške pomorske oblasti proti španskim revolucionarjem. Dva španska letalca, udeležena pri zadnjem revolucionarnem poizkusu, sta se v Lisaboni, preskrbljena s portugalskimi potnimi listi, vkrcala na nek angleški parnik, da se odpeljeta za svojim prijateljem, majorjem Francom v Francijo do La Havra, kjer ju je Franco pričakoval. Po prihodu na ladjo so ju pa Angleži zaprli v posebno celico in ju držali skozi celo vožnjo zaprta. Iz protesta proti takemu ravnanju sta stopila v gladovno stavko. Šele na energično intervencijo majorja Franca in francoskih oblasti v La Havru, so ju Angleži izpustili.

Grška — monarhija. Iz Bukarešte poročajo, da so vplivi, ki hočejo spraviti zopet na prestol bivšega kralja Jurija, močno poživeli. Trdijo celo, da to namero podpirajo angleški politični krogi, kar je neverjetno. Venizelos je še na Dunaju izjavil, da o tem ni govora.

Španija se pripravlja. V Španiji so politične razmere iznova jako napečene. Množica grozi, da napade zapore, v katerih so republikanci. Med tem uvaža španska vlada ogromne mno-

Glad in kuga na Kitajskem.

Nesrečni Kitajci.

Iz Kitajske poročajo v Ženevo, da je na Kitajskem nevarnost, da pomrje v najkrajšem času 600.000 prebivalcev gladi in da je izbruhnila kuga v provinci Šensi, ki so jo obenem obiskali roji kobilic. V Ženevo sklicujejo na dan 31. januarja posebno konferenco, ki se naj bavi s tem kitajskim problemom.

žine topov in drugega vojnega materiala.

Turški liberalci brez voditelja. Eden voditeljev turške liberalne stranke, Remzi paša, je kar čez noč izginil. Več dni ga iščejo, ne vedo pa, ali je bil oblastnikom napoti ali kaj se je zgodilo z njim.

V Sovjetski uniji se vrše volitve v sovjete. Volilna udeležba je doseďaj zelo živahna. Povprečna udeležba volitev v vaške sovjeje znaša 70 odst. napram 60 odst. pri volitvah leta 1929. Zelo velika udeležba je v Leningradu, kjer znaša dosedaj 96 odst. volilnih upravičencev. Vseh volilnih upravičencev v Uniji je pri teh volitvah 83 milijonov napram 74 milijonov leta 1929.

V Rusiji grade tovarne strupenih plinov. Iz Nemčije so poslali 30 vagonov z opremo za zgraditev velike tovarne za amonijak in tudi za strupene pline. Tovarno bodo gradili nemški inženjerji. Rusi pa bodo dobro prodajali strupene pline za bodoče vojne, če ne pride med državami do mirovne konvencije, ki bi prepovedala tudi uporabo strupenih plinov v vojni.

Velikomestna revščina. — Žena porodila pod mostom pri 6 stopinjah mraza. Z Dunaja poročajo: Mlad par brez strehe je že delj časa prenočeval pod mostom, tkzv. Augengartenbrücke. V noči od sobote na nedeljo so ženo popadle porodne bolečine in soprog je skočil po pomoč k bližnjemu stražniku. Stražnik je uvidel, da ni več časa iskati babice, zato je kar sam prevzel funkcijo babice. In ko je mali Leopold že srečno prišel na svet, četudi nag pri mrazu šestih stopinj, je še le stražnik vse potrebno ukrenil, da sta mati in otrok prišla v porodniško kliniko. Toda tista gostoljubnost bo trajala le nekaj dni, kam pa potem? Starši niso na Dunaj pristojni, podeželske občine pa nimajo za take stvari smisla. Vendar pa je gotovo, da bo vsaj

André de Lorde:

Skrivnost.

»Ali mi lahko daš pet tisoč frankov?«

»Že spet, draga Irena?«

»Potrebujem jih v dobrodelne namene. Te prošnje mi vendar ne boš odbil!«

»Dobro srce imaš in vse bi žrtvovala za siromake, a vendar ti to pot ne morem ničesar dati.«

»Oh... dragi... ljubi...!«

»Mnogo sem ti že dal ta mesec. Tvoja dobrosrčnost mi je že izpraznila vse žepe,« je rekel gospod Tersac na pol za šalo, na pol resno. Njegova žena, ki je mnogo potovala po svetu in vselej za dalj časa ostavila moža samega, se je bila v zadnjem času vsa posvetila negi siromakov. Gospod Tersac je ljubil svojo ženo nad vse. Njena lepota ga je omamljala in oboževal jo je zaradi njene velike dobrote. Dajal ji je denarja, kolikor je hotela. A danes ni mogel ustreči njeni želji, zakaj vsota se mu je zdela dokaj visoka. Bil je imovit, toda imel je še hčerko, ki jo je ljubil in za katero je hotel varčevati, da ji pripravi lepo bodočnost. »Da sva sama, ne bi niti trenutka premišljal, a tako morava skrbeti tudi za Jeanne!«

Štirinajstletna Jeanne, plavalaska z velikimi sanjavimi očmi, je slišala očetove besede in se oglasila:

»Nočem biti vzrok, da ne daš mami denarja za siromake. Ničesar ne potrebujem, saj pojdem v samostan!«

»Drago dete, o tvoji bodočnosti

bomo razpravljali pri drugi priliki,« je odgovoril gospod Tersac in odvel hčerko iz sobe.

»Ta otrok je bolj krščanski od tebe!« je dejala gospa Tersacova.

»In ti si bolj otročja od nje!« je odgovoril gospod Tersac ter prijel za njeno ljubko belo ročico. »Nujno potrebujem pet tisoč frankov. Trenutno ti jih ne morem dati. A dovolim ti, da zastaviš svoje prstane, za katere lahko dobiš več kot pet tisoč frankov, in prvega jih rešim iz zastavljalnice.«

»Ne, ne,« se je razburjala gospa Tersacova, »svojih prstanov ne dam. Ne morem se ločiti od njih, niti za uro ne. Podaril si mi jih in meni so drag spomin.« Položila je dragulje in prstane v kaseto. Nato je odšla k prijateljici, nadejaje se, da dobi željeno vsoto od nje.

Mož se je čudil temu razburjenemu vedenju in mehanično odprl pokrov kasete, v kateri je ležal njen nakit. Ogledoval je lepo biserno ogrlico in jo tehtal v roki; ko jo je hotel položiti na prejšnje mesto, pa mu je padla na tla. Sklonil se je, da bi jo pobral in tedajci je zapazil, da sta se dva bisera razbila. Ves presenečen je strmel predse. Kako se morejo pravi biseri tako razbiti? Tesnoba in sum sta ga obsla; brez oklevanja je zgrabil kaseto in zdrvel k zlatarju, kjer je bil kupil ves ta nakit.

»Vse to je imitacija, dragi gospod. Pri meni tega niste kupili!«

Odtod torej njena osuplost! Zamenjala je bila bisere in dragulje, porabila denar v dobrodelne namene in

sedaj se ni upala priznati možu resnice!

Tersac je hitel domov in si spotoma izmišljal razne izgovore, da bi ji olajšal muko priznanja. A Irene se ni bilo domov. »Kako dolgo je ni!« je pomislil, ko je ura odbila osem. Njegov nemir se je večal z vsako minuto.

Tedajci so se odprla vrata, začuli so se klici. V sobo sta stopila dva stražnika in položila gospo Tersacovo na posteljo.

Kakor iz uma je planil k njej. Stražnika sta ga mirila. »Nikake nevarnosti ni, gospod! Nekdo jo je udaril s palico po glavi in...« Zdravnik, ki je prišel, je priporočil popoln mir, dokler ne poneha groznica, ki je stresala njeno telo.

Tersac je gledal ženo. Vsa tuja se mu je zdela. Premikala je ustnice in nekaj jecljala.

»Kaj pravi?« je vprašal zdravnik.

»O, to ne pomeni ničesar. Bleda se ji,« je odvrnil zdravnik.

Tedajci se je bolnica vzravnila in s hripavim glasom zastokala:

»Jaz vem, dragi... vse storim, kar hočeš...«

Zdravnik je zgrabil gospoda Tersaca za komolec, da bi ga odvedel iz sobe.

»Ne, pustite me! Vse hočem slišati!«

In Irena je nadaljevala z ihtečim glasom:

»Le tepi me... samo ne zapusti me... Ljubim te, dragi, ne morem živeti brez tebe... denarja hočeš?

Nimam ga? Nič mi ni hotel dati. Rotim te... ne zapusti me... O, da bi imela vsaj še svoj nakit... a vse sem že prodala zate... Tvoja pisma, dragi, spet in spet jih čitam... Skrila sem jih v molitvenik...«

Komaj je bila izrekla zadnje besede, je že Tersac planil k njeni nočni omarici, vzel molitvenik in našel pisma — pisma, polna strastnih besed, moledovanja in groženj.

Opetekel se je kakor pijan. Ona? Njegova svetnica, mati njegovega otroka?

»Doktor, joj, ne morem je več poslušati. Dajte ji morfijo, da bo molčala!«

»Morfija v tem stanju? Povsem nemoženo! Najmanjša količina bi bila smrtonosna. Saj ji bo kmalu odleglo in jutri bo zopet zdrava. Lahko noč!«

Ko je zdravnik odšel, je zgrabil Tersac vsa ona usodepolna pisma in jih sežgal. Mirno je stopil k majhni omarici, vzel morfij in dal ženi injekcijo, ne da bi se mu tresla roka.

Bolnica se je takoj pomirila. Držal jo je za roko in čutil, kako pojemala žila — čutil, kako se je ustavila...

Sklenil je njene roke ter položil vanje majhen križec. In ko ji je tako gledal v pokojni obraz, je zdajci vzkripelo v njem:

»O, podla pustolovka!«

Tedaj je Jeanne odprla vrata, da vidi, kako je z materjo. Ko je zagledal Tersac svojo ljubljeno hčerko, se je zdajci začutil mirnega in trdnega.

»Jeanne, ljubljena moja, bodi močna! Poljubi svojo dobro mamicol«

otrok sprejet v mestni zavod za dojenčke.

Velikanska restavracija, ki naj nadomesti domačo kuhinjo. Dunajski list »Der Morgen« poroča o ogromnem restavracijskem projektu, ki ga je po ameriškem sistemu zasnoval neki veleagrarar na primeru: nizke cene, katere bodo veliko manjše od običajnih cen, ki so sedaj v dunajskih lokalih. Popolnoma novo bo to, da se prelomi s sistemom porcij. Hrana bo razdeljena na štiri razrede. V vsakem razredu bo hrana sestojala iz toliko in toliko vrst jedil, katerih si bo abonenti privoščili toliko, kolikor bo želeli. Dobil bo tudi toliko kruha, kolikor bo hotel, ne da bi se mu kruh sploh zaračunal. Tako bogato kosilo bo stalo približno en šiling (8 Din) in dvakrat tako velika skodelica kave, kot jih imajo v kavarnah, pa bo stala 20 grošev, t. j. 1.60 Din. Hrana pa se bo tudi z velikim avtomobilom dovažala abonentom na dom. Torej je tudi cilj te kuhinje, nadomestiti domačo kuhinjo. Taka kuhinja bi bila ideal za vsako, zlasti za delavsko ženo, ki bi bila oproščena ene največjih skrbi in bi se lahko posvetila drugemu koristnemu poslu. Vendar bi take kuhinje morale biti v rokah zadrug, ne pa posameznika. Pred kratkim smo čitali, da nekaj podobnega že postoji v Varazdinu, kjer imajo kuhinjo, v kateri se dobiva kosilo za en dinar! To je na prvi pogled neverjetno, toda ako pomislimo, da dotična organizacija nabavlja vse potrebščine direktno pri producentih, ki morajo danes svoje pridelke sicer skoraj zastopati, medtem ko jih konzument mora vseeno drago plačati radi prekupčevalcev. Dotični kuhinji v Varazdinu dobavlja kruh neki pek, ki peče 16 dekagramov težke žemlje za 50 para.

Porast prebivalstva na Čehoslovskem. V decembru se je vršilo na Čehoslovskem ljudsko štetje, ki je izkazalo za celo državo 14.723.375 prebivalcev napram 13.607.375 prebivalcem leta 1921. Prebivalstvo je naraslo 19,9%, na Slovaškem 11,1%, na Češkem pa samo 6,4%. Gostota prebivalstva v državi je 105 oseb na km².

Puritanizem pa tak! Pred sodiščem v Wattardu na Angleškem se je vršila pred nekaj dnevi zanimiva razprava. Nek oče je bil po šolski oblasti obtožen, ker ni pošiljal svojega fanta v šolo. Fant je prišel nekoč v šolo oblečen v športno srajco z odgrnjenim ovratnikom (takozvani Schillerkragen). Učitelj ga je v svojem čudnem navedenim pojmovanju ogorčen spodbil domov, češ, da ne sme prihajati v šolo tako pohujšljivo oblečen. Drugi dan je fant zopet prišel v šolo z isto srajco, učitelju pa je izročil pismo očeta, v katerem je ta pojasnjeval, da je fantu predpisal odprti ovratnik zdravnik radi obolenja vratu, in kakor hitro bo zopet popolnoma zdrav, bo zopet nosil zaprt ovratnik. Učitelj s tem ni bil čisto zadovoljen, prestavil je fanta v zadnji klopi in ga je pred vsemi učenci imenoval »npravnstveno propadlega subjekta«. Oče je nato fanta sploh obdržal doma. — Pred sodiščem je oče izvajal, da učitelj vendar ne more predpisovati, kako naj bo učenec oblečen, glavno je, da je oblečen v mejah dostojnosti; če pa že hoče šolska oblast biti taka, potem naj pa poprej sama pred svojim pragom pomete; in pokazal je na neko učiteljico, ki je sedela med poslušalci v sodni dvorani, ki je bila globoko dekolirana in je kazala gole roke do ramen. A dobremu možu ni vse skup nič pomagalo, obsojen je bil na denarno kazen dveh šilingov. — Takih puritancev tudi pri nas ne manjka.

V Moskvi so ustrelili 6 nastavlencev konzumnih zadrug, ker so poneverjali denar.

V Rusiji vlada silna zima Iz Varšave poročajo: Glasom poročil moskovskih listov vlada v Sibiriji silen mraz. Tudi razsajajo že več dni snežni viharji. Temperatura je padla ponekod na 60 stopinj celzija pod ledišče. Na raznih sibirsko-turke-

stanskih progah je obtičalo 100 vlakov v snegu.

V Lyonu na Francoskem se je pojavil morilec, ki mori ženske na način kot svojčas düsseldorfski Kürten. V mestu vlada silno razburjenje, ker so našli v enem samem tednu 6 ženskih trupel grozno razmesarjenih v reki Rone. Praviijo, da ne gre za takozvane umore iz naslade.

V Birmi (vzhodna Indija) so še vedno nemiri in vse kaže, da se bodo razširili še na sosedne province. Vstasi so videli zelo dobro vojaško organizirani in prizadevajo angleškim oblastim hude skrbi. Napadajo sedaj tu, sedaj tam, po partizanskem sistemu, in po napadu naglo izginejo v džunglo. Angleži dolže sovjetje, da imajo tu svoje prste vmes.

Sodnik Linč. V Marylandu (USA) je bil zamorec Rayinona Guwn obtožen, da je umoril učiteljico. Razdražene ženske so ga privezale na streho lesene šole, kjer je stanovala učiteljica in so šolo zažgale. Nikogar niso pustile v bližino, dokler ni šola z zamorcem zgorela.

Zopet hud potres v Mehiki. Iz Newyorka poročajo, da je razsajal v sredo ponoči hud potres. Povzročil je ogromno škodo in mnogo ljudi in živali je poginilo.

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval Ivan Baraga, Senovo Rajhenburg, v mesecu decembru 50 Din kot neizrabljeno potnino. Iskrena hvala!

Ljubljana.

Tudi Matevž Ježek je legel v hladni grob.

V Ljubljani ga je poznalo vse delavstvo, ki se je udeleževalo delavskega gibanja, že od leta 1895. Matevž Ježek, preprosti in ljubeznivi mizarški pomočnik, je bil rojen dne 10. septembra 1856. Izučil se je mizarstva ter bil zaposlen pri firmi Mathian v Ljubljani celih štirideset let, dokler ni omagal in zapustil delavnico. Ta mož, poln vere in zvestobe do delavskega gibanja, je umrl po daljšem bolehanju dne 11. januarja in dne 12. januarja se je vršil veličasten pogreb, ki so se ga udeležili zlasti njegovi tovariši in delegacije drugih strok. Ježek je bil mizar in delavec po svojem prepričanju. Leta 1895 so mizarji ustanovili svojo strokovno organizacijo in med njimi je bil Ježek, vršil je pogostoma odborniško službo v svoji stroki, vršil zaupniško službo in nobene delavske prireditve ni bilo, kjer bi Ježka ne bilo. S tako neomahljivo voljo in zvestobo do delavskega gibanja, kakor je stal Ježek v delavskem gibanju, bi moral stati in ostati vsak delavski zaupnik. Ljubljanski občinski svet mu je z ozirom na njegovo delo in značajnost za županovanja pokojnega dr. Periča podelil ljubljansko meščanstvo. Dasi je bilo to priznanje majhno, je bilo vendarle priznanje, ki ga je izrekla pokojniku javna korporacija. Blag spomin pokojniku! V zvestobi do delavskega gibanja pa hočemo pokojnega delavca posnemati vsi!

Ljubljanske mestne stanovanjske hiše. Ljubljanska občina ima 177 poslopij in objektov. V teh poslopijih stanuje 1016 strank s 5012 družinskih članov. Po poklicih se dele ti namenjiki: 341 državnih nameščencev, 83 privatnih nameščencev, 53 mestnih delavcev, 58 ostalih delavcev, 37 obrtnikov, 41 rokodelcev, 100 zasebnikov (vdov), 97 ostalih poklicev. Stanovanja v mestnih hišah so razmeroma nekoliko cenejša kakor v drugih. V splošnem velikih stanovanj ne manjka, manjka pa veliko malih delavskih stanovanj. Na to našo zahtevo se pa občina ni ozirala. Delavci vendar tvorijo največji odstotek prebivalstva, a niso dovolj upoštevani.

Čudno voščilo. Ljubljanska cestna železnica je izdala za Novo leto svojim uslužbencem voščilo, ki se glasi, da želi podjetje vsem onim, ki vestno opravljajo službo ter delajo v korist podjetja, srečno novo leto. — Uslužbenci morajo pač sedaj ugibati, komu velja to voščilo in katerega smatra podjetje, da vestno opravljajo službo v korist podjetja. Ali spadajo sem le oni, ki nosijo podjetju denar, t. j. sprevodniki, ali tudi druge kategorije.

Knjižnica Delavske zbornice je v decembru 1930 obiskovalcem izposo-

dila 4775 knjig, od teh 642 znanstvenih in 4133 leposlovnih, odnosno 1920 slovenskih, 261 srbohrvatskih, 2534 nemških in 60 knjig drugih jezikov. Novih članov se je vpisalo 75. Decembra 1929 je izposodila samo 4073 knjig s 7684 Din dohodkov. Delavci in nameščenci, obiskujte knjižnico Delavske zbornice!

Podružnica »Priatelj Prirode« v Ljubljani priredi večje za smučarje-začetnike. Vabijo se vsi člani podružnice, ki imajo veselje za smučarenje, da se priklase v pisarni podružnice »Svobode«, palača Delavske zbornice v Ljubljani. Ako se jih oglasi zadostno število, se nastavi učitelja za smučarenje ter objavi pozneje dan in kraj, kjer se bodo smučarske večje vršile. Večje bodo brezplačne, pristopne pa le članom in njihovim družinam.

Maribor.

Vlomilec pod ključem. Policija v Leobnu je aretirala s tiralico zasledovanega vlomilca 23 letnega ključavničarja Hoenigmanna, katerega obdolžuje mariborska policija, da je izvršil nič manj kot osem vlomov. Od teh sedem v Mariboru, med njimi onega v naše upravnistvo, kjer je odnesel 6000 Din. Prvi vlom pa je izvršil v Tivatu (Boka Kotorska) v stanovanje tamkajšnjega srezkega načelnika, kjer je nagrabil bogat plen, lepo garderobo in 40.000 Din v gotovini. Hoenigmann je v Tivatu služil pri vojakihi, odkoder je pobegnil v Maribor in je tu živel mesec dni pod napačnim imenom.

Knjižnica Delavske zbornice je v zadnjem decembru 934 obiskovalcem izposodila 1696 knjig, od teh 39 znanstvenih in 1675 leposlovnih, odnosno 527 slovenskih, 96 srbohrvatskih in 1073 nemških. V primeri z ljubljansko izposodi mariborska knjižnica premalo znanstvenih knjig, do čim dosega v tem oziru ljubljanska stanje najboljših dunajskih knjižnic. Delavci in nameščenci, obiskujte knjižnico Delavske zbornice!

Sklicanje širše odborove seje Ujedinjenega Saveza železničarjev. — Eksekutiva USZJ sklicuje v nedeljo, dne 8. februarja 1931 ob 8. uri zjutraj sejo širšega odbora v Mariboru. Na dnevnem redu so važne zadeve. Med temi zlasti problem o reorganizaciji Saveza s pritegnitvijo poštarjev, ker je pošta sedaj priključena prometnemu ministrstvu.

I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za Dravsko banovino, centr. Maribor. V nedeljo, dne 18. januarja 1931 ob primernem vremenu **sankarski izlet.** Start ob pol 14. uri na Kralja Petra trgu. Cilj: gostilna Potočnik, Rače. — V nedeljo, dne 25. januarja 1931 ob 9. uri dopoldne v klubovem lokalu »Zlati konj« važen **članski sestanek.** Dolžnost vsakega člana je, da se sestanka udeleži. **Odbor.**

Mož ustrelil svojo ženo. V torek popoldan je v Kamnici pri Mariboru po kratkem prepiru na cesti ustrelil svojo ženo. Ano s samokresom delavec v delavnici državnih železnic Friderik Košar. Poročena še nista bila niti eno leto. Žena je bila zelo lahkomišelnica in je ljubila moško družbo, kar je bilo vzrok moževi ljubosumnosti. Zadnji čas sploh ni živela pri možu, ampak pri svoji materi v Kamnici. Njen brat je bil sodeluježen na predlanskem umoru Kanclerja. Košarja so še isti večer aretirali na stanovanju v Pobrežju.

Duplikat voj. živinskih listov. — Lastniki konj, bivajoči v mestu Maribor se opozarjajo, da si morajo za vsak izgubljeni voj. stočni list preskrbeti duplikat, ki stane 70 Din (50 Din kolek za duplikat, 20 Din za tisk in oglas v Službenem voj. listu). Zglasiti se je pri mestnem voj. uradu, Slomškov trg 11.

Popisovanje mladeničev, rojenih leta 1913 se vrši do najdalje 31. t. m. (izven sobote in nedelje) od 8. do 13. ure radi vpisa v vojno evidenco. pri mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, pritličje, desno. Vsak mladenič mora prinesiti s seboj **rojstni list**, domovinski list, oziroma na rojstvo, domovinstvo, državljanstvo in identiteto se nanašajoče dokumente. One mladeniče, rojene leta 1913, ki

Važna razsodba Državnega sveta.

Državni svet je na splošni seji dne 25. novembra 1930, pod šte. 40931 sprejel sledeči sklep:

Na splošni seji dne 25. novembra 1930 je izdal državni svet te-le odločbe: 1. Čas, prebit v vojni, ki se po odstavku II. člena 282. finančnega zakona za leto 1922-23 prizna za pokojnino, je vračunljiv po svojem efektivnem trajanju državnim uradnikom in ostalim uslužbencem civilnega reda prav tako kakor tudi uslužbencem državnih prometnih ustanov, v dobo 10 let efektivne državne službe, ki se po čl. 1. zakona od 1. marca 1929 zahteva za dosego pravice do osebne pokojnine. Ta čas je ravnotako vračunljiv po svojem efektivnem trajanju v dobo 10 let efektivne službe v primerih, v katerih zahteva člen 331. finančnega zakona za leto 1927-28 efektivno službo, da si pridobi upokojenec pravico do osebne in rodbinske doklade.

Pismo iz Francije.

Combolle, dne 8. I. 1931.

Veliko se govori o Franciji in o dobrotah, ki so jih delavci tukaj deležni. Clovek bi mislil, da se kar med in mleko cedita po cestnih jarkih in da pečene ptice iz zraka v usta letijo ter da clovek kar naenkrat obogati ko pride sem. Da pa tudi naši ljudje malo zvedo, kakšnih dobrot smo delavci v Franciji deležni, hočem tistim, kateri še želijo v Francijo, napisati par vrstic v vednost.

Kod brezposelni delavec sem odpotoval sredi avgusta l. l. v Francijo, v nadi, da bo v Franciji boljše. Ali varal sem se. Zaslužek je nezadosten. V rudnikih Combelle znaša plača od 27 do 35 frankov. Redki so rudarji, ki zaslužijo od 35 do 50 fr. Življenje je razmeroma zelo drago, tako, da mora clovek delati le večinoma za živež. Težko je življenje za samce, še težje za familije. N. pr. meso (govedina) stane od 13 do 16 fr. kg, tako da si ga more delavec le malokdaj privoščiti. Pa tudi vsaka druga stvar je veliko dražja kakor pri nas doma. Zeljnata glava stane 2 fr., pa ni velika, isto salata itd. Cenejši je le sladkor, kava, cikorija in pijača. Ko dobiš plačo, svojih 250 do 350 frankov in plačaš svoje potrebščine, pa si suh, po domače rečeno, ne upa, da bi si mogoče kaj prihranil. Imamo tukaj dosti takih družin, ki bi rade šle nazaj v stari kraj, pa nimajo toliko, da bi se mogle peljati. Seveda pravijo, da je bilo pred par leti boljše kakor sedaj, ko še ni bilo toliko inozemcev tukaj. Ali sedaj je toliko ljudstva tukaj, da ne vedo kam z njim. Poleg tega pa še sihte praznujemo, v 14. dneih po 2 do 3 sihte, tako, da je položaj še slabši. Če ne bo boljše, ne vem kako bo. Kakor se mi dozdeva, začenja tudi tukaj tista kriza kot vlada povsod na svetu. Teh par vrstic sem napisal zato, da boste vedeli, kako je tukaj in da potem ne boste šli slepo v Francijo, misleč, da boste tukaj srečni. Veliko bi še mogel napisati, pa morda drugič.

Eden izmed prizadetih.

so v Maribor pristojni, pa ne stanujejo v Mariboru, so dolžni javiti njih starši, oz. njih sorodniki.

Pretečeni teden so umrli v Mariboru: Karel Lešnik, zidar, 78 let star; Feliks Michelitsch, trgovec in hiš. posestnik, 70 l.; Josip Sorter, šolski sluga, 59 l.; Alojzija Krajncova, soproga železničarja, 62 l.; Klara Požegarjeva, soproga posestnika, 42 l.; Mate Ugrin, kaznjene iz Splita, 63 l.; Franciška Koroschetz, hišna posestnica, 72 l.; Marija Ferkova, hči posestnika, 49 l.; Martin Bedjenič, dvorni svetnik, 75 l.; Josip Serianec, kleparski mojster, 23 l.; Alojz Brezira, zasebnik, 77 l.; Majda Stecharjeva, hči delavke, 1 mesec; Leopold Valentan, občinski delavec, 45 l.; Karel Schlamberger, posestnik, 65 l.; Marjeta Spittova, vdova po železničarju, 80 l.; Otmar Koprivnik, sin železničarja, 2 meseca; Alojzija Godčeva, užitarica, 57 l.; Josip Ratej, tehn. poštni uradnik, 49 l.

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza Studenci. V ponedeljek 19. jan. ob 19. uri nadaljuje g. Ivan Robnik s temo »Človek na potu k cilju«.

KINO „DIANA“ STUDENCI

V soboto 17. in nedeljo 18. januarja

RICHARD DIX

v boju z rumenimi razbojniki, senzacijski kriminalni film.

Predstave dnevno izvzemši ponedeljka med tednom ob 20. uri, ob nedeljah in praznikih ob 16. (4.), 1/2 19. (1/2 7.), 1/2 21. (1/2 9.) uri.

Ptuj.

Predavanje o socialnem zavarovanju, prvi pomoči in obratni higijeni priredi v nedeljo, dne 25. januarja ob 9. uri Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v prostorih Mestnega gledališča. Predavanje bodo pojasnjevale slike. Vstopnina prosta!

Razno.

Ajmo, ajmo, tisoče zbirajmo in za cerkve jih ravnajmo! Pišejo nam: »Slovenec« z dne 11. januarja prinaša pod naslovom: Zbirka za cerkev v Hrastniku, poročilo nekega profesorja, ki navaja, da so hrastniški rudarji nabrali v Ljubljani Din 35.000.— za cerkev v Hrastniku. Isti profesor pravi, da bo z »božjo pomočjo« nabral 100.000 dinarjev. Ostalih 100.000 dinarjev upa gospod dobiti pri »dobrih« Lavantincih, ki da bodo, kot so Ljubljančani, slišali glas rudarjev

iz doline črnega diamanta. Ko bo gospod nabral 500.000 Din, naj gre v Hrastnik cerkev zidat! V Hrastniku pa je mnogo rudarjev brez posla, njihove družine gladujejo! Mnogo rudarjev in drugih delavcev je z družinami vred brez stanovanja, drugi stanujejo v mokrih plesnivih luknjah, pravih leglih tuberkuloze. Vseh teh ta krščanska dobrotelost ne vidi... Živa, trpeča človeška bitja gladujejo in zmruzejo v preperelih barakah. Iz lesa in iz kamna pa se gradijo veličastne stavbe, cerkve, ki stanejo ogromne vsote. Krščanska dobrotelost naj posluša glas lačnih želodcev in obupanih delavcev. — Kajti časi Izaijevih golobov in mana, ki je padala z neba Izraelcem, so daleč za nami. Preveč nas tepe življenje z svojo realnostjo, da bi še nadalje verjeli v iluzije. V svetem pismu pa bremo tudi besede: kadar moliš, zapri se v svojo kamro, da te nihče ne vidi.

A. B. iz L.

Književnost.

Januarska številka »Svobode«.
(Konec.)

O stanovanjski kulturi novega Dunaja piše Cv. Kristan. Dunaj je postal po svetovni vojni eno najvažnejših kulturnih centrov sveta. Na ruševinah stare avstrijske militaristične monarhije je zgradilo dunajsko delavstvo svoj dom. Z velikimi težavami in hudimi boji je utiralo pot svoji kulturi. Sadovi te trnjeve poti se že kažejo. Moderne bolnice, nova delovna šola, sanatoriji, zavetišča, velike stanovanjske hiše in druge socialne ustanove pričajo, da so ljudje, ki so to ustvarili iz svojih žuljev, res ljudje nove kulture in napredka. — Kristan nam piše, kaj je gnalo dunajski proletarijat, da je začel ustvarjati novo stanovanjsko kulturo, obenem pa nam razlaga z gospodarskega stališča, kako se to vrši dejanski.

Članek zasluži, da ga prebere in razmisli o njem sleherni naš človek, da bo videl, kaj zmorelo delo, volja in zavest. Pridejanih je več posrečenih slik, ki povedo vse, kar se z besedami ne da povedati.

Ivan Vuk se je oglašal s basnijo »Prisvojeni travnik«. Snov je vzel iz življenja živali in jo prikrožil v socialno basen, tako, da se zrcali v njej človeška družba, razdeljena na razred posejajočih in razred neposejajočih. Ta Vukova basen se mi zdi ena najboljših v naši socialni literaturi.

Tone Cufar je napisal krepko pesem o proletarski mladini, M. Klopčič pa je prosto prevedel po Gerittu Engelku pesem Vojakom svetovne vojne, naj opuste narodnostno mržnjo, naj postanejo bratje, — ljudje novega življenja. — Med poročili o društvenem življenju, o knjigah, o pesmi in glasbi, o drami, o športu je mnogo zanimivega, kar bo dobrodošlo vsakemu, ki raste s proletarskim kulturnim delom.

Proletarci duševni in ročni — sezite po »Svobodi« — nikdar vam ne bo žal.

Vlp.

Zadružni koledar za leto 1931 je izšel v jako obsežni obliki z nekaterimi članki. Zdi se pa nam, da je preveč osebnega značaja in v tem pogledu ne odgovarja popolnoma dejstvom. Predvsem moramo pibiti, da se pokojnemu Kristanu ni bilo treba boriti proti »intriganci«. Povedali smo že, da pokojnik sam, dasi iniciator in propagandist, ni poznal nikdar organizacijske discipline. Koledar ni izšel v založbi Konzumnega društva za Slovenijo. To se mora v bodoče izpremeniti. Zadruga dela za koledar, ga kupuje in naj nosi tudi riziko pri koledarju, ki ni velik.

Sovjetska otroška knjiga. V Pragi je bila te dni v »Zavodu za poskusno otroško vzgojo« otvorena razstava sovjetskih otroških knjig in drugih pripomočkov za moderno otroško vzgojo. Vodijo jo odlični sovjetski pedagogi. Iz Prage se prenese razstava na Dunaj in druga srednjeevropska mesta.

Širite naš list!

Popravila ur

srebrnine,
kakor tudi
gramofonov
najboljše, hitro
in poceni

M. JILGER-JEV SIN
URAR
Maribor, Gosposka 15

INVALID

išče pridno žensko, katera ima stanovanje ali je hišnica, sam-ska ali vdova, srednje starosti. Dopisi na upravo pod značko »Slovenec 140«.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Hitro se en zvezek!

od
Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

KOLESARJI, POZOR!

Ker je sezona za vožnjo s kolesi končala, je treba, da skrbite že sedaj, da bodo kolesa popravljena za prihodnje leto! Potrebno je torej, da se kolo temeljito pregleda, razloži, emajlira, ponikla, ležišča zbrusijo, očistijo ter namažejo z najboljšo vazelino in nato zopet sestavi, tako da je kot novo pripravljeno za bodočo sezono. — Vse to se popravi najbolje v specialni mehaniki i delavnici

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica št. 14, nasproti Narodnega doma.
Shramba koles in motorjev čez zimo.
Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postržba

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se boste uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tovarniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna cena 50
Pazite na gornjo ceno!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.

